

SOPIMUS SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA AMERIKAN YHDYSVALTOJEN HALLITUKSEN VÄLILLÄ VIRALLISTEN TYÖNTEKIJÖIDEN HUOLLETTAVIEN ANSIOTYÖSTÄ; SOPIMUKSEN VOIMAANSAATTAMINEN**Sopimuksen sisältö ja tavoitteet**

Suomi ja Yhdysvallat aloittivat neuvottelut uudesta ns. perhe- ja puolisosopimuksesta syksyllä 2024 ja sopimus allekirjoitettiin 24.7.2025. Suomi ehdotti neuvottelujen aloittamista, koska Suomen ja Yhdysvaltojen välillä voimassa oleva kirjeenvaihdolla tehty sopimus vastaanottajavaltioon virkatehtäviin määrättyjen lähettäjävaltion virkamiesten perheenjäsenten työskentelystä (SopS 13/1996) ei kattanut Nato-tehtävissä olevien henkilöiden puolisoita. Nato-jäsenyyden myötä suomalaisen sotilashenkilöstön määrä Nato-tehtävissä Yhdysvalloissa tulee kasvamaan ja puolustushallinnossa tunnistettiin tarve lisätä suomalaisten sotilashenkilöiden työmahdollisuuksien houkuttelevuutta Yhdysvalloissa parantamalla näiden puolisoitten työnteon edellytyksiä.

Uusi sopimus korvaa voimaantullessaan vuoden 1996 sopimuksen ja sillä laajennetaan sopimuksen soveltamisala kattamaan diplomaattisten tai konsuliedustojen henkilöstön sekä kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön lisäksi myös Nato-henkilöstön perheenjäsenet. Perhe- ja puolisosopimusten tarkoitus on helpottaa perheenjäsenten työskentelyä asemamaassa ja mahdollistaa työskentely säilyttämällä kansainvälisiin sopimuksiin perustuvan asemansa, mukaan lukien erioikeudet- ja vapaudet. Suomella on voimassa useita perhe- ja puolisosopimuksia eri maiden kanssa. Yhdysvaltojen kanssa tehtävä sopimus on ensimmäinen, joka kattaisi myös Nato-henkilöstön.

Sopimukseen sitoutuminen ja sen voimaantulo Suomen osalta

Sopimus ja sen voimaansattamislaki (1409/2025) hyväksyttiin eduskunnassa 9.12.2025 (HE 155/2025 vp, EV 157/2025 vp). Tasavallan presidentti hyväksyi sopimuksen ja vahvisti sopimuksen voimaansattamislain 22.12.2025.

Sopimuksen 6 artiklan mukaan sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen päivän jälkeen, jona Suomen tasavallan hallitus ilmoittaa Yhdysvaltojen hallitukselle kirjallisesti diplomaattiteitse, että se on saattanut päätökseen ne Suomen tasavallan hallituksen kansalliset menettelyt, joita sopimuksen voimaantulo edellyttää. Suomi ilmoitti Yhdysvalloille 22.12.2025 päivätyllä nootilla, että se on saattanut loppuun sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset menettelyt. Yhdysvaltojen ulkoministeriö vahvisti 16.1.2026 päivätyllä nootilla sopimuksen voimaantuloajankohdaksi 1.2.2026. Samana päivänä Yhdysvaltojen ulkoministeriö vahvisti toisella nootilla, että

sopimuksen englanninkieliseen versioon voidaan tehdä tekninen korjaus. Oikaistu sopimusteksti julkaistaan sopimussarjassa.

Ehdotetun asetuksen 1 §:n ensimmäisessä momentissa säädetään, että sopimus tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2026. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen sopimuksen kansallisista hyväksymis- ja voimaansaattamisvaiheista. Asetuksen 2 §:ssä säädetään, että sopimuksen muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 3 § sisältää säännöksen sopimuksen voimaansaattamislain (1409/2025) voimaantulosta. Asetuksen 4 §:ssä säädetään vuoden 1996 perhe- ja puolisosopimuksen voimaansaattamisasetuksen (228/1996) kumoamisesta. Asetuksen 5 § sisältää asetuksen voimaantulosäännöksen.

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaisi asetuksen virallisten työntekijöiden huollettavien ansiotyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välillä tehdystä sopimuksesta. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2026.